

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Helsedirektoratet
Postboks 220 Skøyen
0213 OSLO

Deres ref
19/13499

Vår ref
19/2147-2

Dato
2. juli 2019

Fristbrudd: Behov for koordinerte føringer for oppstillingen av nye tjenestetilbud etter varslede fristbrudd

Det vises til brev av 6. mai 2019 med spørsmål om fristbruddsordningen. Det uttales at HELFO "i flere tilfeller har erfart at helseforetak som allerede har varslet om fristbrudd, (både varslede og inntrufne) likevel finner å kunne yte helsehjelpen, og oppstiller pasienten nytt tilbud." Slike tilbud er gitt uavhengig av om pasienten har takket ja til alternative tilbud fra HELFO, om det er gitt før eller etter at den juridiske fristen har gått ut, eller om tilbudet kan gis før eller etter det alternative tilbudet. Helsedirektoratet uttaler at de utfordringer dette medfører ikke kan løses gjennom en fortolkning av regelverket, og ønsker derfor å løfte problemstillingene til departementet.

Departementet forstår det slik at spørsmålet er om helseforetakene kan tilby pasienten helsehjelp *etter* at det enten er varslet eller oppstått fristbrudd til HELFO, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 b fjerde ledd, og et alternativt tilbud gjennom HELFO er formidlet til pasienten. Det presenteres ulike scenarier for hvordan dette kan oppstå, og hvilke praktiske betydninger dette har for HELFO.

I Prop. 118 L (2012-2013) redegjøres det under punkt 7.5.5 om spesialisthelsetjenestens plikt til å sikre pasientene helsehjelp. Det uttales følgende på side 53:

"Det er i dag slik at dersom den fastsatte fristen ikke kan oppfylles innenfor helseforetaket, plikter helseforetaket å skaffe pasienten et annet tilbud innen fristen, offentlig eller privat i Norge eller utlandet. Denne plikten til å sørge for helsehjelp består også etter et fristbrudd. Det er følgelig ikke slik at plikten til å sørge for at pasienten tilbys helsehjelp overføres til HELFO etter et fristbrudd. HELFO har i henhold til lovverket kun en formidlingsoppgave."
(Vår understrekning)

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 406

Avdeling
Helserettsavdelingen

Saksbehandler
Atle Gøhtesen
22 24 85 97

Selv om uttalelsen gjelder før lovendringene som innebar at spesialisthelsetjenesten fikk en varslingsplikt til HELFO ved fristbrudd og fare for fristbrudd, er departementet av den klare oppfatning at plikten til å yte helsehjelp gjelder også etter fristbrudd eller varsel om fristbrudd. Dette forsterkes av denne uttalelsen i Prop. 118 L (2012-2013) på side 53:

"Pasienten står fritt til å velge om han eller hun ønsker å benytte seg av tilbudet fra HELFO eller bli stående på venteliste hos det opprinnelige sykehuset. Sykehuset må imidlertid informere pasienten om konsekvensene av å bli stående på venteliste, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 3-1. En pasient som velger ikke å benytte seg av HELFO sitt tilbud, vil kunne oppleve å få uforsvarlig helsehjelp da fristen for når helsehjelpen senest skal gis i disse tilfellene vil være gått ut." (Vår understrekning)

Dersom lovgiver hadde ment at sykehuset ikke kunne informere og gi pasienten tilbud om helsehjelp også etter at varsel om fristbrudd hadde gått til HELFO, måtte det etter departementets vurdering fremgått tydelig av enten lovbestemmelsen eller forarbeidende at ansvaret for å sørge for helsehjelp ble overført til HELFO i det varsel ble sendt eller fristen var overskredet.

Vi ser at denne lovforklaringen kan by på noen praktiske utfordringer for HELFO slik det redegjøres for i brevet. Hensynet til pasientens rett til å velge står imidlertid helt sentralt i denne vurderingen. Departementet mener at det er klart at helseforetakene kan tilby pasientene tilbud etter varsel om fristbrudd eller fristbrudd er oppstått. Dette gjelder også uavhengig av om pasienten har mottatt alternativt tilbud gjennom HELFO, og om dette tilbudet er før eller etter tidspunktet som gis av opprinnelig behandlingsted. Det er pasienten som tar stilling til hvilket tilbud vedkommende ønsker å benytte seg av.

Med hilsen

Elisabeth Salvesen (e.f.)
avdelingsdirektør

Atle Gøhtesen
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer